

Arfarniad o Gynladwyedd Integredig (ISA) ar gyfer yr Ail Gynllun Datblygu Lleol Newydd

Adroddiad ISA Cychwynnol – Crynodeb Annhechnegol

Hydref 2022

Gwybodaeth o ansawdd

Paratowyd gan	Gwiriwyd gan	Gwiriwyd gan	Cymeradwywyd gan
Rosie Cox	Alastair Peattie	Nick Chisholm Batten	Nick Chisholm Batten
Uwch Gynllunydd Amgylcheddol	Cyfarwyddwr Cysylltiol	Cyfarwyddwr Technegol	Cyfarwyddwr Technegol

Hanes Adolygu

Adolygiad	Dyddiad adolygu	Manylion	Enw	Swydd
V1	6 Hydref 2022	Drafft i'w adolygu	Rosie Cox	Uwch Gynllunydd Amgylcheddol
V2	7 Hydref 2022	Terfynol	Rosie Cox	Uwch Gynllunydd Amgylcheddol

Paratowyd ar gyfer:

Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Paratowyd gan:

AECOM Limited
3ydd Llawr, Portwall Place
Portwall Lane
Bryste BS1 6NA
Y Deyrnas Unedig

Ff: +44 117 901 7000
aecom.com

© 2022 AECOM Limited. Cedwir Pob Hawl.

Paratowyd y ddogfen hon gan AECOM Limited ("AECOM") at ddefnydd yr Ardal yn unig (y "Cleient") yn unol ag egwyddorion ymgynghori a dderbynnir yn gyffredinol, y gyllideb ar gyfer ffioedd a'r cylch gorchwyl y cytunwyd arno rhwng AECOM a'r Cleient. Nid yw unrhyw wybodaeth a ddarparwyd gan drydydd partïon ac y cyfeirir ati yma wedi'i gwirio na'i dilysu gan AECOM, oni nodir yn wahanol yn y ddogfen. Ni

chaiff unrhyw drydydd parti ddibynnu ar y ddogfen hon heb gytundeb ysgrifenedig penodol ymlaen llaw gan AECOM.

Tabl Cynnwys

1.	Cyflwyniad.....	1
2.	Sefydlu'r dewisiadau amgen rhesymol.....	4
3.	Arfarnu'r dewisiadau amgen rhesymol.....	4
4.	Arfarnu'r Strategaeth 2RDLP a Ffefrir.....	12
5.	Y camau nesaf a monitro.....	17

1. Cyflwyniad

Cefndir

- 1.1 Comisiynwyd AECOM i arwain ar Arfarniad o Gynladwyedd Integredig (ISA) i gefnogi Ail Gynllun Datblygu Lleol Newydd (2RLDP) Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili (CCBC). Mae'r ISA yn cyflawni'r gofynion a'r dyletswyddau ar gyfer Arfarniad o Gynladwyedd (SA) ac Asesiad Amgylcheddol Strategol (SEA), Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (EqIA), Asesiad o'r Effaith ar Iechyd (HIA), Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg (WLIA) a Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (WBFG).

ISA wedi'i Esbonio

- 1.2 Mekanwaith ar gyfer ystyried a chyfathrebu effeithiau tebygol cynllun sy'n dod i'r amlwg yw ISA, ac opsiynau amgen o ran materion cynladwyedd allweddol. Nod ISA yw hysbysu a dylanwadu ar y broses gynllunio, gyda'r bwriad o osgoi a lliniaru effeithiau negyddol a gwneud y mwyaf o effeithiau cadarnhaol. Drwy'r dull hwn, mae'r ISA ar gyfer y 2RLDP yn ceisio gwneud y mwyaf o gyfraniad y cynllun at ddatblygu cynaliadwy.
- 1.3 Fel y nodwyd uchod, mae'r ISA yn ceisio cyflawni'r gofynion a'r dyletswyddau ar gyfer SA, SEA, EqIA, HIA, WLIA a WBFG. Y dull gweithredu yw integreiddio'r cydrannau hyn yn llawn i ddarparu un broses asesu i lywio datblygiad y 2RLDP.

Yr Adroddiad ISA Cychwynnol

- 1.4 Cyhoeddir yr Adroddiad ISA Cychwynnol hwn ochr yn ochr â'r Strategaeth a Ffefrir. Caiff unrhyw sylwadau a dderbynnir eu hystyried, a chaiff Adroddiad ISA diwygiedig ei gyhoeddi ochr yn ochr â'r Cynllun Adneuo.

Beth mae'r Strategaeth a Ffefrir yn ceisio'i gyflawni?

- 1.5 Ar hyn o bryd, mae CCBC yn y broses o baratoi 2RLDP ar gyfer y Fwrdeistref Sirol. Bydd y 2RLDP yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 2020 a 2035, a dyma fydd y cynllun defnydd tir statudol a fydd yn nodi strategaeth defnydd tir y Cyngor i ddarparu datblygu cynaliadwy ac i adeiladu cymunedau cryf a gwydn sy'n gwella llesiant cenedlaethau presennol a'r dyfodol.
- 1.6 Bydd y 2RLDP yn nodi cynigion datblygu defnydd tir ar gyfer y Fwrdeistref Sirol, a bydd yn nodi ble a faint o ddatblygiad newydd fydd yn digwydd dros gyfnod y cynllun. Bydd hefyd yn nodi meysydd a gaiff eu hamddiffyn rhag datblygiad ac yn darparu polisiâu y bydd ceisiadau cynllunio yn y dyfodol yn cael eu hasesu yn eu herbyn. Ar ôl ei fabwysiadu, bydd y 2RLDP yn disodli'r CDLI presennol, sydd wedi bod ar waith er 2010.

Beth yw cwmpas yr ISA?

- 1.7 Mae'r Rheoliadau'n gofyn, "Wrth benderfynu ar gwmpas a lefel manylder y wybodaeth y mae'n rhaid ei chynnwys yn yr Adroddiad Amgylcheddol [h.y. cwmpas yr SA], bydd yr awdurdod cyfrifol yn ymgynghori â'r cyrff ymgynghori". Yng Nghymru, Cyfoeth Naturiol Cymru a Cadw yw'r cyrff ymgynghori. Anfonwyd

Adroddiad Cwmpasu at yr ymgynghorwyr statudol am sylwadau o ddydd Mercher, 23 Mawrth i ddydd Mercher, 27 Ebrill 2022. Ystyriwyd yr ymatebion a dderbyniwyd, a gwnaethpwyd diwygiadau i'r wybodaeth waelodlin ac Amcanion ISA drafft lle bo angen. Ers y cyfnod hwnnw, mae cwmpas yr ISA wedi esblygu wrth i dystiolaeth newydd ddod i'r amlwg, a bu peth mireinio i amcanion ISA – fodd bynnag, yn sylfaenol mae'r cwmpas yr un fath â'r hyn a gytunwyd drwy'r ymgynghoriad cwmpasu pwrpasol yn 2022.

- 1.8 Mae Tabl 1.1 yn cyflwyno amcanion yr ISA – wedi'u grwpio o dan ddeg pennawd pwnc – a sefydlwyd drwy gwmpasu h.y. ystyried cyd-destun/adolygiad gwaelodlin, nodi materion allweddol ac ymatebion gan ymgynghorwyr statudol.
- 1.9 Gyda'i gilydd, mae pynciau ac amcanion yr ISA a gyflwynir yn Nhabl 1.1 yn darparu 'fframwaith' methodolegol ar gyfer arfarnu.

Tabl 1.1 Fframwaith yr ISA

Pwnc ISA	Amcan ISA
Economi a chyflogaeth	<ul style="list-style-type: none"> Cefnogi economi gref, amrywiol a gwydn, gydag ymatebion arloesol i amodau newidiol a chefnogaeth ar gyfer gweithlu cryf yn y dyfodol.
Poblogaeth a chymunedau	<ul style="list-style-type: none"> Darparu digon o gartrefi fforddiadwy marchnad o ansawdd da, a seilwaith cymunedol, mewn lleoliadau cynaliadwy i ddiwallu anghenion a nodwyd. Gwella ansawdd dylunio i greu lleoedd i bobl sy'n cynnal ac yn gwella hunaniaeth cymuned a thai.
Iechyd a lles	<ul style="list-style-type: none"> Gwella iechyd a lles trigolion Caerffili.
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant	<ul style="list-style-type: none"> Lleihau tldi ac anghydraddoldeb, mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol a hybu cydlyniant cymunedol.
Trafnidiaeth a symud	<ul style="list-style-type: none"> Cynyddu'r defnydd o drafnidiaeth gynaliadwy a lleihau'r angen i deithio.
Adnoddau naturiol	<ul style="list-style-type: none"> Nodi a dilyn unrhyw gyfleoedd i leihau amlygiad y boblogaeth i lygredd aer. Gwneud y defnydd gorau o dir a ddatblygwyd o'r blaen ac adeiladau presennol i leihau'r pwysau ar gyfer datblygu tir glas, a diogelu, lle bo'n bosib, tir amaethyddol gradd uwch. Cefnogi rheoli/leihau gwastraff. Cadw, gwarchod a gwella'r amgylchedd dŵr, ansawdd dŵr ac adnoddau dŵr.
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	<ul style="list-style-type: none"> Gwarchod a gwella bioamrywiaeth o fewn ac o amgylch ardal y cynllun.
Amgylchedd hanesyddol	<ul style="list-style-type: none"> Cadw a gwella adnoddau treftadaeth Caerffili, gan gynnwys ei hamgylchedd hanesyddol ac asedau archeolegol. Hyrwyddo dealltwriaeth o dreftadaeth ddiwylliannol Caerffili.
Tirwedd	<ul style="list-style-type: none"> Gwarchod a gwella ansawdd a chymeriad tirwedd a threflun Caerffili.
Newid yn yr hinsawdd	<ul style="list-style-type: none"> Cefnogi gwytnwch Ardal Caerffili i effeithiau posib newid yn yr hinsawdd, gan gynnwys llifogydd o ffynonellau afonol, arfordirol a dŵr wyneb. Lleihau cyfraniad Caerffili at newid yn yr hinsawdd o weithgareddau sy'n arwain at allyriadau nwyon tŷ gwydr.

Beth mae Cynllunio Paratoi/ISA wedi'i gynnwys hyn yn hyn?

1.10 Mae paratoad ffurfiol y 2RLDP wedi mynd rhagddo ers Mehefin 2021, gydag ystod eang o dystiolaeth a gynhyrchwyd i lywio ei ddatblygiad. Mae Tabl 2.1 yn nodi'r 2RLDP allweddol a Dogfennau SA a gyhoeddwyd, ynghyd â dyddiadau ar gyfer ymgynghori. Gellir gweld a lawrlwytho'r dogfennau'r 2RLDP a'r sylfaen dystiolaeth (gan gynnwys Adroddiadau ISA) ar wefan y Cyngor.

Tabl 2.1 2RLDP a Chamau ISA

Ymgynghoriad a Dogfennau RLDP	Ymgynghoriad a Dogfennau ISA
Adroddiad Adolygiad ar y Cynllun Datblygu Lleol a Fabwysiadwyd hyd at 2021 (Mehefin 2021)	Adroddiad Cwmpasu ISA (Chwefror 2022, wedi'i anfon at ymgynghorwyr statudol ar gyfer ymgynghori rhwng 23 Mawrth a 27 Ebrill 2022)
Papur Sylfaen Tystiolaeth Opsiynau Twf Poblogaeth a Thai	
Cyfarfod Grŵp Ffocws CDLI – Strategaethau Amgen a Ffebrir (Mawrth 2022)	
Cynllun Cyn Adneuo (Strategaeth a Ffebrir) (Mehefin 2022)	Adroddiad ISA Cychwynnol (Awst 2022)

2. Sefydlu'r dewisiadau amgen rhesymol

Cyflwyniad

- 2.1 Archwiliodd y Cyngor faint o dwf (tai a chyflogaeth) sydd ei angen dros gyfnod y cynllun (2020 i 2035) a lle gellid lleoli'r twf hwn o fewn y Fwrdeistref Sirol. Trafodir pob un o'r materion hyn yn eu tro isod.

Lefel twf

- 2.2 Aseswyd sawl opsiwn twf i ystyried goblygiadau'r newidiadau nid yn unig ar lefelau poblogaeth, ond hefyd ar strwythur poblogaeth y Fwrdeistref Sirol. Mae newid poblogaeth yn cynnwys cymysgedd o ddau ffactor: newid naturiol (y gwahaniaeth rhwng y nifer o enedigaethau a marwolaethau mewn blwyddyn); a chyfraddau mudo (y gwahaniaeth rhwng y rhai sy'n symud i'r Fwrdeistref Sirol a'r rhai sy'n symud allan). Amcangyfrifir opsiynau ar gyfer newid poblogaeth gan ddefnyddio rhagdybiaethau neu wybodaeth a newidiwyd mewn perthynas ag un neu'r ddau newid naturiol a chyfraddau mudo.
- 2.3 Yn gyffredinol, ystyriwyd 11 o opsiynau poblogaeth ar gyfer strategaeth y 2RLDP: tri yn seiliedig ar amcanestyniadau poblogaeth Llywodraeth Cymru yn 2018, pedwar yn seiliedig ar dybiaethau mudo, dau yn seiliedig ar gyfraddau adeiladu tai, un yn seiliedig ar boblogaeth economaidd, ac un ar sail cyflogaeth. Cyflwynir yr opsiynau hyn yn Nhabl 2.1 tros y ddalen. O ran rhagamcanion poblogaeth Llywodraeth Cymru 2018, am y tro cyntaf, rhagamcanir nifer uwch o farwolaethau na genedigaethau, sy'n arwain at newid naturiol negyddol h.y. colli poblogaeth. Nid yw hyn wedi digwydd o'r blaen yn hanes y Fwrdeistref Sirol, gyda'r holl flynyddoedd blaenorol yn gweld newid naturiol cynyddol yn cyfrannu at dwf yn y boblogaeth.
- 2.4 Er gwaethaf hyn, mae'r amcanestyniad yn nodi cynnydd yn y boblogaeth oherwydd mudo dros gyfnod y cynllun o ychydig dros 1,800 o bobl, sy'n gynydd o 1%. Mae dadansoddiad o strwythur y boblogaeth ar ddechrau a diwedd cyfnod y cynllun, fodd bynnag, yn nodi y byddai'r boblogaeth economaidd (pobl oedran gweithio) yn gostwng bron i 2,900 o bobl, ac mae'r gymhariaeth hefyd yn nodi gostyngiad yn y nifer o blant (0 i 15 oed) dros gyfnod y cynllun o tua 2,700. Byddai colli poblogaeth economaidd a phoblogaeth oedran plant yn golygu goblygiadau sylweddol iawn i economi'r Fwrdeistref Sirol, gyda llai o weithlu a llai o bobl iau yn dod drwedd i oedran cyflogaeth.
- 2.5 Mae Bwrdeistref Sirol Caerffili wedi'i lleoli ym Mhrifddinas-Ranbarth Caerdydd (CCR) sydd, drwy ei Bargaen Ddinesig, yn ceisio cynyddu'r nifer o swyddi yn y rhanbarth o 25,000. Yn ogystal, mae wedi'i lleoli o fewn yr Ardal Dwf Genedlaethol a nodwyd yng Nghymru'r Dyfodol, sy'n ceisio darparu lefel gymesur o dwf yn yr ardal hon. Rhan sylfaenol o unrhyw strategaeth sy'n ceisio bodloni'r gofynion hyn yw poblogaeth sy'n tyfu, gyda thwf yn y boblogaeth economaidd yn arbennig o bwysig. O ganlyniad, bydd strategaeth ond yn bodloni gofynion dyheadau CCR a Chymru'r Dyfodol os yw'n nodi lefel briodol o dwf yn y boblogaeth (gan gynnwys poblogaeth economaidd).

2.6 Mae'r disgwyliad sy'n deillio o gynhwysiant Caerffili o fewn dynodiad Ardal Dwf Genedlaethol Cymru'r Dyfodol a dyhead economaidd CCR yn golygu y bydd angen i unrhyw strategaeth a gynigir ar gyfer 2RLDP sicrhau poblogaeth economaidd hyfyw a chynaliadwy a dangos twf. Dim ond pedwar o'r opsiynau, felly, a ystyriwyd yn rhesymol neu'n realistig ar gyfer strategaeth 2RLDP. Amlinellir y rhain isod a'u hamlygu yn Nhabl 2.1 tros y ddalen.

- **Opsiwn A** – Prif amcanestyniad ar sail Llywodraeth Cymru 2018.
- **Opsiwn H** – Parhad CDLI a fabwysiadwyd.
- **Opsiwn I** – Cyfraddau adeiladu tai hirdymor; ac
- **Opsiwn J** – Twf CCR yn y boblogaeth oedran gweithio.

2.7 O ystyried bod rhaid i'r opsiwn twf a ddewiswyd ar gyfer y cynllun sy'n dod i'r amlwg fynd i'r afael â dyheadau CCR ar gyfer twf economaidd, rhaid i'r cynllun wneud darpariaethau ar gyfer lefel ddigonol o dwf o safbwynt cyflogaeth. Comisiynodd y Cyngor ddwy astudiaeth sy'n nodi gofyniad i ddarparu 39.6 hectar ychwanegol o dir cyflogaeth gael ei ddyrannu i fodloni'r gofynion cyflogaeth. Mae 4.9 hectar ychwanegol o dir, fodd bynnag, yn cael ei nodi i fynd i'r afael â'r prinder tir sydd ar gael yn ne'r Fwrdeistref Sirol. Nodir, felly, cyfanswm o 44.5 hectar o dir yn bodloni'r gofyniad cyflogaeth cyffredinol ar gyfer y Fwrdeistref Sirol.

Tabl 2.1 Crynodeb o ganlyniadau'r Opsiynau Twf a ystyrir ar gyfer 2RLDP

Senarios (ymgorffori addasiadau cyfradd aelodaeth ac addasu ar gyfer y MYE diweddaraf)	Newid Poblogaeth 2020 i 2035	% Newid Poblogaeth 2020 i 2035	Newid HH 2020 i 2035	% Newid HH 2020 i 2035	Cyfanswm Tai	Tai y flwyddyn	Newid yn y boblogaeth oedran gweithio
A Prif amcanestyniad ar sail Llywodraeth Cymru 2018	1,881	1.0	2,862	3.7	2,966	198	-2,868
B Poblogaeth uchel ar sail Llywodraeth Cymru 2018	5,499	3.0	4,241	5.5	4,395	293	-1,842
C Poblogaeth isel ar sail Llywodraeth Cymru 2018	-3,313	-1.8	1,026	1.3	1,064	71	-3,938
D Mudo sero net	-2,789	-1.5	884	1.1	917	61	-6,413
E Cyfartaledd mudo hirdymor (19 Blynedd)	-1,002	-0.6	1,695	2.2	1,756	117	-5,380
F Cyfartaledd mudo hirdymor (10 Mlynedd)	-1,137	-0.6	1,636	2.1	1,696	113	-5,443
G Cyfartaledd mudo De-ddwyrain Cymru	5,212	2.9	4,195	5.4	4,348	290	-756
H Parhad CDLI a fabwysiadwyd	15,058	8.3	8,323	10.8	8,622	575	7,668
I Cyfraddau adeiladu tai hirdymor	7,990	4.4	5,399	7.0	5,595	373	1,944
J Twf CCR yn y boblogaeth oedran gweithio	10,685	5.9	6,513	8.4	6,750	450	4,126
K Senario rhagolwg cyflogaeth Oxford Economics	-8,805	-4.8	-2,031	-2.6	0	0	-11,231

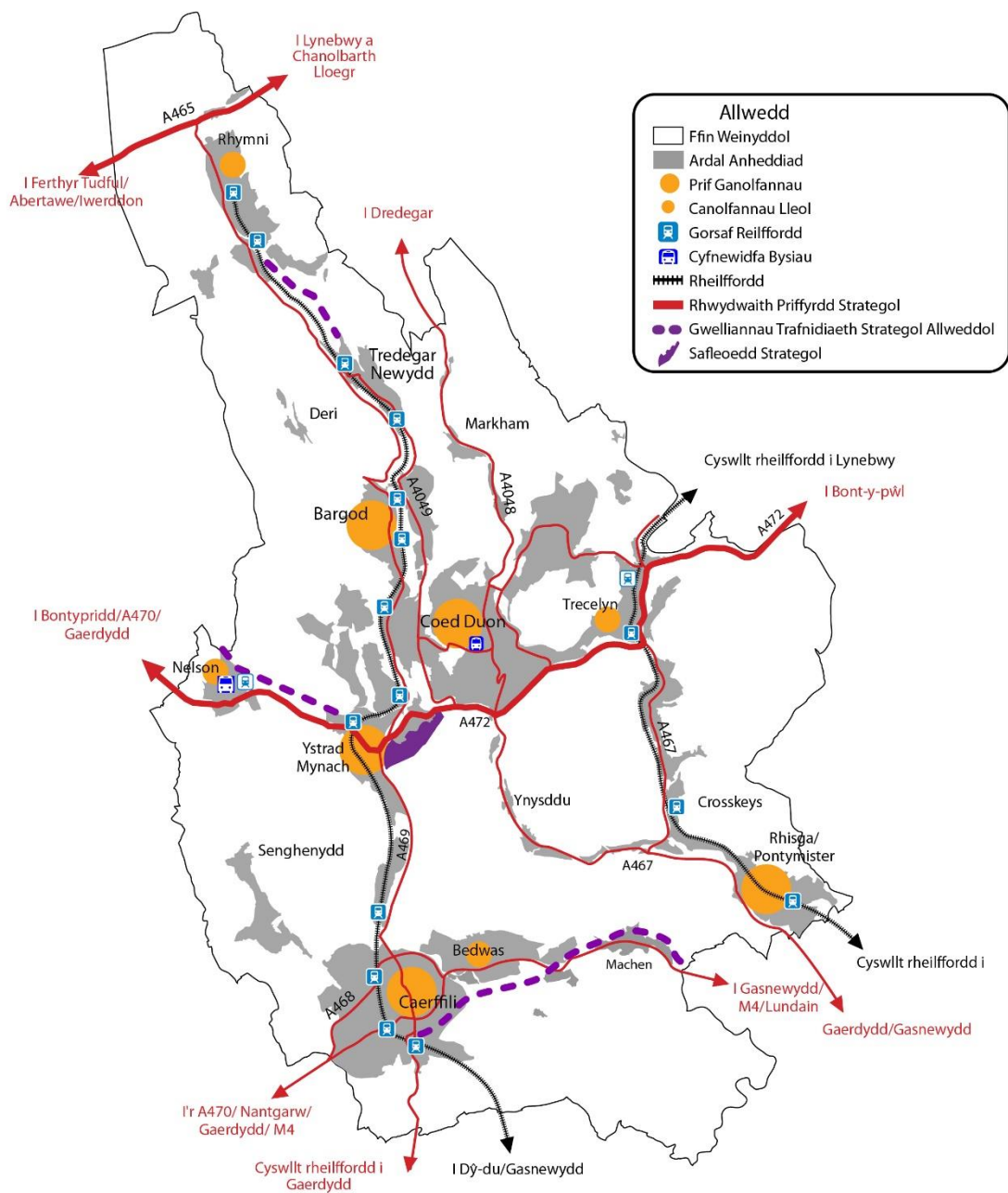
Lleoliad twf

2.8 Ar ôl nodi opsiynau twf, y cam nesaf oedd ystyried sut y gellid dosbarthu lefel y twf yn briodol ledled y Fwrdeistref Sirol. Ystyriwyd chwe opsiwn strategaeth fel rhan o'r broses, gan adlewyrchu'r materion y mae'r Fwrdeistref Sirol a'r fframwaith polisi cenedlaethol a rhanbarthol yn eu hwynebu. Mae'r broses o ystyried ac asesu'r opsiynau strategaeth wedi'u nodi yn y ddogfen sylfaen tystiolaeth "*Asesiad Opsiynau Strategaeth*". Y chwe opsiwn strategaeth a ystyriwyd oedd:

- **Opsiwn Strategaeth 1: Parhau â'r Strategaeth CDLI** – Byddai hyn yn gweld parhad y strategaeth sydd wedi'i chynnwys ar hyn o bryd yn yr CDLI a Fabwysiadwyd, sy'n arwain datblygiad o fewn fframwaith strategol eang sy'n sail i egwyddorion datblygu cynaliadwy. Rhannwyd y Fwrdeistref Sirol yn dair ardal strategol, pob un â'u polisiâu datblygu strategol eu hunain, sef Ardal Adfywio Blaenau'r Cymoedd (HoVRA), y Coridor Cysylltiadau Gogleddol (NCC), a'r Coridor Cysylltiadau Deheuol (SCC).
- **Opsiwn Strategol 2: Ffocws Ardal Adfywio Blaenau'r Cymoedd** – Nod y strategaeth hon yw manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd datblygu yn Ardal Adfywio Blaenau'r Cymoedd i hybu twf economaidd, ehangu'r ystod a'r dewis o dai, ac sicrhau'r buddion mwyaf posib o'r buddsoddiad a'r gwelliant mawr yn y Metro a'r A465.
- **Opsiwn Strategol 3: Safle Strategol Allweddol** – Byddai'r opsiwn strategaeth hwn yn golygu dyrannu safle strategol ym Maesycwmwr i ddarparu ar gyfer cyfran sylweddol o ddatblygiad tai newydd, ochr yn ochr â datblygu ffordd fynediad a chyswllt trafniadaeth strategol gwell. Byddai datblygiad newydd ychwanegol yn canolbwyntio'n bennaf ar ardaloedd y Coed Duon Fwyaf ac Ystrad Mynach Fwyaf, ynghyd â Chymoedd Ebwy Isaf a Cymoedd Sirhywi, ar y safleoedd mwyaf priodol a chynaliadwy sydd â chysylltiad da â'r rhwydwaith rheilffyrdd a chyfnewidfydd cludiant cyhoeddus.
- **Opsiwn Strategol 4: Ffocws Buddsoddi yn y Metro** – Byddai'r opsiwn strategaeth hwn yn golygu dyrannu tir â'r nod o gynyddu'r buddion sy'n deillio o'r buddsoddiad sylweddol ym Metro De Cymru, gwneud y mwyaf o gyfleoedd sy'n codi mewn ac o amgylch nodau trafniadaeth gyhoeddus allweddol, gan gynnwys y gorsafoedd rheilffordd ar hyd Llinellau Rheilffyrdd Rhymni ac Ebwy a'r gorsafoedd bysiau mawr yn y Coed Duon a Nelson.
- **Opsiwn Strategol 5: Canol y Dref yn Gyntaf** – Byddai'r opsiwn strategaeth hwn yn canolbwyntio datblygiad newydd yn agos at brif drefi Caerffili, Ystrad Mynach, Y Coed Duon Rhisga/Pontymister a Bargoed; a Chanolfannau Lleol Bedwas, Trecelyn, Nelson a Rhymni. Yr agosrwydd at un o'r canolfannau yw'r prif ystyriaeth wrth ddyrannu safleoedd datblygu newydd.
- **Opsiwn Strategol 6: Ffocws Basn Caerffili** – Mae'r strategaeth hon yn ceisio sicrhau'r cyfleoedd datblygu gorau posib yng Nghoridor Cysylltiadau'r De i hyrwyddo twf economaidd a manteision mwyaf posib y buddsoddiad sylweddol yn adfywio tref Caerffili.

Ardaloedd twf strategol

- 2.9 Wrth chwilio am ardaloedd twf strategol, roedd y 2RLDP drafft yn blaenoriaethu ardaloedd wedi'u lleoli'n agos at gysylltiadau trafnidiaeth gynaliadwy, yn bennaf y prif orsafoedd bysiau a rheilffyrdd ar draws y Fwrdeistref Sirol, ac ardaloedd o fewn ac yn agos at drefi a dinasoedd presennol ar draws y rhanbarth. Ar gyfer y Fwrdeistref Sirol, dyma'r Prif Ganol Trefi a Chanolfannau Lleol.
- 2.10 Mae gan y Prif Ganol Trefi a'r Canolfannau Lleol i gyd orsafoedd rheilffyrdd neu orsafoedd bysiau mawr, ac eithrio Bedwas, sydd ger Caerffili, ac felly, mae angen nodi twf a datblygiad newydd yn agos at y canolfannau hynny. Fel arfer, byddai'r cynllun yn nodi meysydd strategaeth lle byddai disgwyl lefelau penodol o dwf a datblygiad ynddynt. Nid yw natur linellol y gorsafoedd metro a dosbarthiad Prif Ganol Trefi a Chanolfannau Lleol, fodd bynnag, yn addas ar gyfer ffurfio ardaloedd twf strategol cydlynol. O ganlyniad, nid yw'r 2RLDP yn nodi ardaloedd twf strategol o fewn Caerffili.
- 2.11 Yn absenoldeb ardaloedd twf strategol diffiniedig, caiff dosbarthiad datblygiad newydd yn cael ei ddiffinio o amgylch Prif Ganol Trefi a Chanolfannau Lleol, a nodwyd yn yr Hierarchaeth Anheddu:
- **Prif Ganol Trefi** – Bargoed, Y Coed Duon, Ystrad Mynach, Rhisga/Pontymister a Chaerffili; a
  - **Canolfannau Lleol** – Rhymni, Nelson, Trecelyn a Bedwas.
- 2.12 Y mater nesaf yw ystyried a ddylai'r strategaeth nodi safle strategol h.y. safle a fyddai, oherwydd ei faint, yn hanfodol er mwyn cyflawni'r strategaeth, a byddai unrhyw fethiant i gyflawni yn tanseilio'r gwaith o wireddu'r strategaeth. Dim ond un safle o arwyddocâd a gyflwynwyd i'r Cyngor i'w ystyried fel rhan o'r broses Safleoedd Ymgeiswyr, sef safle Parc Gwernau ym Maesycwmwr. Mae'r safle yn cynnwys 212 hectar o dir i'r de o anheddiad presennol Maesycwmwr a gall gynnwys tua 2,700 o anheddau gyda seilwaith a chyfleusterau cymunedol ategol. Elfennau allweddol y safle yw darparu ffordd fynediad newydd, a fydd hefyd yn darparu gwelliant strategol ar y briffordd i leddfu problemau tagfeydd ar yr A472 drwy Faesycwmwr.
- 2.13 Mae'r 2RLDP drafft yn dod i'r casgliad mai'r dull gorau ar gyfer y safle yw cyflawni cymaint o'r datblygiad ag sy'n rhesymol yn ystod cyfnod y cynllun. O'r herwydd, mae'r Cynllun yn nodi y bydd Maesycwmwr yn safle dan arweiniad tai, a fydd yn darparu 1,200 o gyfanswm o 2,700 o dai yn ystod cyfnod y cynllun. Mae lleoliad y safle strategol ym Maesycwmwr i'w weld yn Ffigur 2.1 tros y ddalen.

Ffigur 2.1 Diagram allweddol Strategaeth a Ffefrir Caerffili

3. Arfarnu'r dewisiadau amgen rhesymol

- 3.1 Roedd yr opsiynau strategol a nodwyd ym Mhennod 2 uchod yn destun arfarniad cymharol o dan bob pwnc ISA. Cyflwynir canfyddiadau cryno isod, gyda chanfyddiadau manwl yn cael eu cyflwyno mewn atodiad i'r prif Adroddiad ISA.

Lefel twf

- 3.2 Cyflwynir canfyddiadau arfarnu cryno mewn perthynas â'r pedwar opsiwn tros y ddalen.

Tabl 3.1 Canfyddiadau cryno ISA ar gyfer yr opsiynau twf

Pwnc ISA	Safle/effaith sylweddol	Opsiwn A	Opsiwn H	Opsiwn I	Opsiwn J
Economi a chyflogaeth	Safle	3	1	2	1
	Effaith sylweddol?	Oes – negyddol	Oes – cadarnhaol	Na	Oes – cadarnhaol
Poblogaeth a chymunedau	Safle	3	1	2	1
	Effaith sylweddol?	Oes – negyddol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol
Iechyd a lles	Safle	2	1	1	1
	Effaith sylweddol?	Oes – negyddol	Na	Na	Na
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant	Safle	3	1	2	1
	Effaith sylweddol?	Oes – negyddol	Na	Ansicr	Na
Trafnidiaeth a symud	Safle	2	1	1	1
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Na	Na
Adnoddau naturiol (aer, tir, mwynau a dŵr)	Safle	1	4	2	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	Safle	1	4	2	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Amgylchedd hanesyddol	Safle	1	4	2	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Tirwedd	Safle	1	4	2	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Newid yn yr hinsawdd (lliniaru ac addasu)	Safle	4	1	3	2
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr

- 3.3 O ran pynciau ISA adnoddau naturiol, bioamrywiaeth a geoamrywiaeth, yr amgylchedd a thirwedd hanesyddol, bydd natur ac arwyddocâd effeithiau yn ddibynnol ar ble mae twf wedi'i leoli a sut y caiff datblygiad ei gynllunio a'i roi ar waith. Wrth i lefel y twf gynyddu, felly hefyd y tebygolrwydd y bydd effeithiau'n digwydd, ac y bydd effeithiau negyddol yn codi. Mae effeithiau gweddilliol yn hyn o beth yn ansicr, a chânt eu llywio'n well drwy ystyried lleoliad twf, sensitifrwydd derbynyddion, a'r mesurau lliniaru posib sydd ar gael. Mae opsiynau twf is yn cael eu rhestru'n fwy ffafriol o ran yr effeithiau amgylcheddol posib, er y cydnabyddir hefyd fod gan lefelau uwch o ddatblygiad botensial pellach i gyflawni gwelliannau amgylcheddol a allai arwain at effeithiau cadarnhaol.
- 3.4 Yn yr un modd, ar gyfer y pwnc ISA newid yn yr hinsawdd, nodir ansicrwydd fel cyfleoedd penodol a fyddai'n helpu i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr y pen yn sylweddol neu ddarparu ynni carbon isel neu adnewyddadwy newydd. Mae'r pwnc ISA hwn, fodd bynnag, yn gweld tuedd i'r gwrthwyneb o ran safleoedd, am fod gan opsiynau twf uwch fwy o botensial i gefnogi uwchraddio seilwaith sy'n lleihau tagfeydd a gwella hygyrchedd, gan gefnogi trosglwyddiad i economi allyriadau is/carbon niwtral. Mae ganddynt hefyd fwy o botensial i gyfrannu at well cysylltedd ecolegol, rhwydweithiau seilwaith gwyrdd, manau agored a mesurau gwyrdd trefol, sy'n cefnogi gwydnwch hinsawdd.
- 3.5 O ran y pwnc ISA trafndiaeth a symud, mae'r opsiynau sy'n cynnig lefel uwch o dwf yn fwy tebygol o arwain at effeithiau ar y rhwydwaith priffyrdd lleol drwy fwy o draffig a thagfeydd, ond nid oes tystiolaeth yn awgrymu y byddai'r effeithiau'n debygol o fod yn sylweddol. Ystyrir bod y cynnydd diweddar mewn gweithio gartref, o ganlyniad i bandemig Covid-19, yn debygol o fod yn drech na thuedd tymor hwy a fydd yn parhau i gefnogi llai o dagfeydd. Ar ben hynny, ystyrir y lefelau twf uwch am eu potensial i sicrhau hygyrchedd a gwelliannau seilwaith ac arwain at gymunedau mwy hunangynhwysol, lefelau llai o gymudwyr a newid modiwlaid, y mae pwysigrwydd pob un ohonynt wedi'u hamlygu yn ystod y pandemig. O ganlyniad, caiff opsiynau twf uwch eu trefnu'n fwy ffafriol ar y cyfan.
- 3.6 Ystyrir bod Opsiwn A yn debygol o achosi effeithiau negyddol sylweddol ar bynciau ISA yr economi a chyflogaeth, y boblogaeth a chymunedau, iechyd a lles, a chydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol. Mae hyn yn bennaf oherwydd twf cyfyngedig sy'n cyfyngu'n ddifrifol ar gyfleoedd i fynd i'r afael ag anghydbwysedd demograffig tebygol a dirywiad economaidd. O dan yr opsiwn hwn, mae gostyngiad mewn grwpiau oedran iau, yn enwedig y grŵp oedran gweithio, yn debygol o arwain at golli swyddi, a lleihad canolfannau economaidd a lleol yn gwaethygu ynysu gwledig. Mae hyn yn arbennig o berthnasol i rai grwpiau sydd â nodweddion gwarchoddedig, megis pobl ifanc, pobl hŷn a phobl anabl, sy'n tueddu i gael eu heffeithio'n anghymesur gan faterion hygyrchedd ac effeithiau negyddol seilwaith trafndiaeth. Ar ben hynny, efallai y bydd diffyg datblygiad yn y dyfodol nid yn unig yn cyfyngu ar gyfleoedd difrifol i fynd i'r afael ag anghenion tai newidiol o ran mathau a deiliadaethau, ar ben hynny mae hefyd yn debygol o gynyddu prisiau tai a gwaethygu fforddiadwyedd.
- 3.7 Nodir yr opsiynau twf uwch (Opsiynau H a J, ond yn enwedig H) fel rhai sy'n perfformio'n well yn erbyn y pynciau ISA hyn, am fod y twf ychwanegol yn rhoi cyfle i ddarparu ystod fwy o dai newydd, cyfleoedd cyflogaeth, a seilwaith

cymunedol i ddiwallu anghenion y Fwrdeistref Sirol. Rhagwelir effeithiau cadarnhaol sylweddol ar gyfer Opsiynau H a J o dan bwnc ISA yr economi a chyflogaeth, a rhagwelir effeithiau cadarnhaol sylweddol ar gyfer Opsiynau, H, I a J o dan y pwnc ISA y boblogaeth a chymunedau.

Strategaeth ofodol

- 3.8 Cyflwynir canfyddiadau arfarnu cryno mewn perthynas â'r chwe opsiwn tros y ddalen.

Tabl 3.2 Canfyddiadau arfarniad cryno ar gyfer y strategaeth ofodol

Pwnc ISA	Safle/effaith sylweddol	Opsiwn 1	Opsiwn 2	Opsiwn 3	Opsiwn 4	Opsiwn 5	Opsiwn 6
Economi a chyflogaeth	Safle	3	2	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Oes – negyddol	Ansicr	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Ansicr
Poblogaeth a chymunedau	Safle	4	3	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Ansicr
Iechyd a lles	Safle	2	2	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant	Safle	3	2	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Na	Ansicr	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Ansicr
Trafnidiaeth a symud	Safle	4	4	2	1	2	3
	Effaith sylweddol?	Na	Na	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Oes – cadarnhaol	Ansicr
Adnoddau naturiol (aer, tir, mwynau a dŵr)	Safle	1	2	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Oes – negyddol	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Oes – negyddol
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	Safle	1	2	3	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Oes – negyddol	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Amgylchedd hanesyddol	Safle	=	=	=	=	=	=

Pwnc ISA	Safle/effaith sylweddol	Opsiwn 1	Opsiwn 2	Opsiwn 3	Opsiwn 4	Opsiwn 5	Opsiwn 6
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Tirwedd	Safle	1	3	1	1	1	2
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr
Newid yn yr hinsawdd (lliniaru ac addasu)	Safle	2	2	1	1	1	3
	Effaith sylweddol?	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Ansicr	Oes – negyddol

- 3.9 Mae opsiynau 3, 4 a 5 yn perfformio'n dda ar draws pynciau ISA yr economi a chyflogaeth; y boblogaeth a chymunedau; iechyd a lles; amrywiaeth, cydraddoldeb a chynhwysiant; a trafndiaeth a symud. Ystyrir bod y tri opsiwn hyn yn debygol o arwain at effeithiau cadarnhaol sylweddol o ran y pynciau ISA hyn, gan ganolbwyntio twf yn y lleoliadau mwyaf cynaliadwy, lle mae gwell mynediad at gludiant gyhoeddus, cyfleoedd cyflogaeth presennol, a chyfleusterau a gwasanaethau. Er bod rhai gwahaniaethau bach rhwng yr opsiynau hyn o ran sut mae twf yn cael ei ddosbarthu yn ystod cyfnod y cynllun, nid ydynt yn ddigon sylweddol i warantu bod un opsiwn yn cael ei osod yn uwch neu'n is na'r llall. Ar draws y pynciau ISA hyn, rhagwelir effeithiau negyddol sylweddol ar gyfer Opsiwn 1 o dan yr economi a chyflogaeth yn unig, am ei fod yn cyfyngu ar dwf yn nhref Caerffili, a rhagwelir y bydd yn brin o'r angen tai a nodwyd.
- 3.10 Mae opsiynau 1, 2 a 6 hefyd yn perfformio'n dda ar y pwnc ISA iechyd a lles, er mai dim ond mân effeithiau cadarnhaol a ragwelir. Mae hyn am fod Opsiynau 2 a 6 yn canolbwyntio mewn un hanner yn unig o'r Fwrdeistref Sirol, tra bod Opsiwn 1 yn darparu lefel isel o dwf o'i gymharu â'r opsiynau eraill. Yn hyn o beth, mae gan yr opsiynau hyn lai o botensial i sicrhau manteision sylweddol o ran iechyd a lles ar draws y Fwrdeistref Sirol ehangach.
- 3.11 Ar hyn o bryd, nid oes llawer i wahaniaethu rhwng yr opsiynau o ran y pwnc ISA yr amgylchedd hanesyddol, o gofio bod gan bob opsiwn y potensial i arwain at effeithiau negyddol drwy gyfeirio datblygiad i ardaloedd sy'n sensitif o ran cyfyngiadau treftadaeth, er eu bod mewn gwahanol ardaloedd o'r Fwrdeistref Sirol. Cydnabyddir y gellid darparu mesurau lliniaru, fodd bynnag, a bod gan y datblygiad hefyd y potensial i ddarparu effeithiau cadarnhaol drwy fesurau gwella a sicrhawyd yn y cam cyn ymgeisio, gan alluogi'r prosesau perthnasol i fyfyrion ynghylch bryderon amgylchedd hanesyddol. Bydd natur ac arwyddocâd yr effeithiau, felly, yn ddibynnol ar union raddfa a lleoliad y datblygu, sy'n anhysbys ar hyn o bryd.
- 3.12 Er y gellir hefyd tynnu casgliadau tebyg mewn perthynas â'r pwnc ISA bioamrywiaeth a geoamrywiaeth (o ystyried presenoldeb dynodiadau rhyngwladol, cenedlaethol a lleol ledled y Fwrdeistref Sirol), gellir rhagweld effeithiau negyddol sylweddol ar gyfer Opsiwn 3. Mae hyn am fod y safle strategol y mae'n ei ddarparu ym Maescymwr wedi'i leoli yn agos at SAC Glaswelltiroedd Aberbargoed (safle sydd wedi'i ddynodi o dan Gyfarwyddeb Cynefinoedd yr UE), a hyd yn oed yn agosach at safleoedd dynodedig cenedlaethol SSSI Glaswelltiroedd Penllwyn ac SSSI Dolydd Parc Coffa Pontllan-fraith SSSI.
- 3.13 O ran y pynciau ISA y tirlun a newid yn yr hinsawdd, mae Opsiynau 3, 4 a 5 yn cyfeirio twf i'r ardaloedd mwyaf cynaliadwy, sydd hefyd yn llai sensitif o ran tirwedd, ac felly ystyrir eu bod yn perfformio'n gryfach nag opsiynau eraill. Mae'r opsiynau sy'n weddill yn arwain at dwf llai cynaliadwy gyda risg uchel o lifogydd (er y rhagwelir y bydd ardaloedd risg uchel o lifogydd yn cael eu hosgoi yn unol â pholisi cenedlaethol a phrofion dilyniannol), ac maent yn cael eu cyfyngu gan ddynodiadau tirwedd, a adlewyrchir gan eu safleoedd ar y rhestr. Rhagwelir y bydd Opsiwn 6 yn arwain at effeithiau negyddol sylweddol o ran pwnc ISA newid yn yr hinsawdd, am ei fod yn cyfeirio twf i ardal lle mae risg uchel o lifogydd. Fodd bynnag, o ystyried nad yw union leoliad y datblygiad yn hysbys

ar hyn o bryd, nodir ansicrwydd ar gyfer yr holl opsiynau o ran y ddau bwnc ISA hyn.

- 3.14 O ran y pwnc ISA adnoddau naturiol, er ei bod yn anodd nodi unrhyw wahaniaethau sylweddol rhwng yr opsiynau o ran adnoddau naturiol, mae Opsiynau 1, 3, 4 a 5 yn cael eu rhestru'n fwy ffafriol nag Opsiynau 2 a 6 am fod ganddynt lai o gyfyngiadau. Yn benodol, mae cyfyngiadau ar gyfer Opsiwn 2 yn ymwneud ag Ardaloedd Risg Uchel Datblygiad Mwyngloddio Glo ac argaeledd dŵr, tra bod cyfyngiadau ar gyfer Opsiwn 6 pryder yn ymwneud â AQMA, colli tir amaethyddol cynhyrchiol a safleoedd echdynnu agregau. Oherwydd y cyfyngiadau hyn, ystyrir bod opsiynau 2 a 6 yn debygol o arwain at effeithiau negyddol sylweddol.
- 3.15 Ar y cyfan, mae **Opsiynau 3, 4 a 5** yn perfformio'n fwyaf ffafriol, gan arwain at **effeithiau cadarnhaol sylweddol** ar gyfer hanner y pynciau ISA a asesir. Opsiwn 3 yw'r unig opsiwn sy'n arwain at effeithiau negyddol sylweddol ar gyfer un pwnc ISA – bioamrywiaeth a geoamrywiaeth – fodd bynnag, mae'n debygol y gellir lliniaru'r effeithiau hyn drwy ddyluniad/cynllun safle. O ran yr opsiwn sy'n perfformio orau, mae **Opsiwn 4** ychydig ar y blaen i'r ddau opsiwn arall, ond ystyrir bod y tri opsiwn yn perfformio'n arbennig o dda. I'r gwrthwyneb, mae **Opsiynau 1, 2 a 6** yn perfformio'n lleiaf ffafriol, ac mae'n anodd gwahaniaethu rhyngddynt am fod ganddynt oll nifer gymharol gyfartal o fethiannau ar draws y pynciau ISA. Fodd bynnag, dim ond o dan un pwnc ISA y ceir effeithiau negyddol sylweddol ar gyfer Opsiynau 1 a 6, felly mae **Opsiwn 2** ychydig ar y blaen.

Ardal twf strategol

- 3.16 Cyflwynir canfyddiadau arfarnu cryno mewn perthynas â'r opsiwn twf strategol posib isod.
- 3.17 **Atodiad B** a chanfyddiadau cryno wedi'u darparu isod.

Tabl 4.3 Canfyddiadau arfarniad cryno ar gyfer y safle strategol

Pwnc ISA	Effaith sylweddol?
Economi a chyflogaeth	Oes – cadarnhaol
Poblogaeth a chymunedau	Oes – cadarnhaol
Iechyd a lles	Oes – cadarnhaol
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant	Ansicr
Trafnidiaeth a symud	Oes – cadarnhaol
Adnoddau naturiol (aer, tir, mwynau a dŵr)	Ansicr
Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth	Ansicr
Amgylchedd hanesyddol	Ansicr
Tirwedd	Oes – negyddol
Newid yn yr hinsawdd (lliniaru ac addasu)	Na

- 3.18 Yn gyffredinol, ystyrir bod effeithiau cadarnhaol sylweddol yn debygol ar gyfer pynciau ISA yr economi a chyflogaeth, y boblogaeth a chymunedau, a iechyd a lles am fod y safle yn hybu twf economaidd a phoblogaeth mewn lleoliad cynaliadwy, ger y Prif Ganolfan, a nod trafndiaeth allweddol Ystrad Mynach,

wrth ddarparu gwelliannau i deithio llesol a seilwaith gwyrdd, a chysylltiadau â chefn gwlad ehangach a Pharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog.

- 3.19 Er ei fod yn perfformio'n dda, nodir ansicrwydd ar gyfer y pwnc ISA cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant oherwydd, er y bydd darparu tai fforddiadwy a swyddi lleol yn helpu i gefnogi cydraddoldeb a chynhwysiant, efallai y bydd yn anos annog amrywiaeth yng ngogledd y Fwrdeistref Sirol, lle mae'r amrywiaeth bresennol yn isel o gymharu â Chymru gyfan.
- 3.20 Nodir ansicrwydd hefyd ar gyfer y pynciau ISA trafndiaeth a symud, adnoddau naturiol, bioamrywiaeth a geoamrywiaeth, a'r amgylchedd hanesyddol. Y rheswm am hyn yw bod y safle yn ddibynnol iawn ar gyflawni ffordd osgoi Maesycwmwr. Mae cyfyngiadau'n ymwneud ag aer, tir a mwynau, effeithiau posib ar sawl safle dynodedig, yn ogystal â chynefinoedd a rhywogaethau nodedig, ac agoswydd y safle at nifer o adeiladau rhestredig Gradd II* a Gradd II.
- 3.21 Rhagwelir effeithiau negyddol sylweddol ar gyfer pwnc ISA tirwedd, oherwydd effeithiau negyddol tebygol ar aneddiadau cyfagos o ganlyniad i faint a safle'r safle strategol o fewn y dirwedd ehangach. Fodd bynnag, nodir y bydd dyluniad/cynllun y safle yn effeithio i raddau helaeth ar effaith gyffredinol y safle ar y dirwedd, ac felly nodir rhywfaint o ansicrwydd.
- 3.22 Yn olaf, ni ystyrir bod unrhyw effeithiau sylweddol yn debygol ar gyfer y pwnc ISA newid yn yr hinsawdd, oherwydd natur fyd-eang y pwnc hwn, yn ogystal â'r potensial i'r safle strategol gyflawni mesurau lliniaru ar y safle. Ar ben hynny, mae'r risg o lifogydd sy'n gysylltiedig â'r safle yn isel, ac ystyrir y bydd mesurau addasu, megis SuDS, yn mynd i'r afael yn briodol ag unrhyw risg llifogydd dŵr wyneb gweddilliol. Mae hyd yn oed potensial ar gyfer mân effeithiau cadarnhaol, o ystyried lleoliad cynaliadwy'r safle yn agos at ganolfan cludiant cyhoeddus sydd eisoes yn bodoli, a photensial i ddarparu datblygiad carbon isel/di-garbon.
- 3.23 Ar y cyfan, mae'r safle strategol ym Maesycwmwr yn perfformio'n gymharol dda, a'r unig anfantais go iawn yw'r pwnc ISA tirwedd.

Datblygu'r strategaeth a ffefrir

- 3.24 Cyflwynir isod ymateb y Cyngor i'r arfarniad dewisiadau amgen a'u rhesymau dros ddewis dull a ffefrir yng ngoleuni'r arfarniad dewisiadau amgen a ffactorau eraill:
- 3.25 Dylid nodi y cyflwynir rhesymau'r Cyngor dros symud ymlaen neu wrthod opsiynau gofodol a thwf yn y papur sylfaen dystiolaeth, 'Opsiyonau Twf Poblogaeth a Thai', ac adroddiad Cyfarfod Grŵp Ffocws y CDLI – 14 Mawrth 2022, sy'n crynhoi proses datblygu'r strategaeth amgen ac sy'n gwneud argymhelliad o ran y Strategaeth a Ffefrir. Mae'r rhain wedi'u nodi yn Nhablau 3.4 a 3.5 tros y ddalen.

Lefel twf

Tabl 3.4 Rhesymau amlinellol dros ddewis yr opsiwn twf a ffefir

Opsiwn	Amlinellu'r rhesymau
Opsiwn A – Prif amcanestyniad ar sail Llywodraeth Cymru 2018	<p>Mae'r senario hon yn cynnig lefel isel iawn o dwf yn y boblogaeth (1%) dros y 15 mlynedd nesaf, o ganlyniad i newid naturiol negyddol (marwolaethau uwch a genedigaethau is). Mae twf yn y boblogaeth yn gyfan gwbl oherwydd mudo. Byddai'r senario hon yn arwain at ostyngiad sylweddol yn y boblogaeth 0 i 15 oed ac oedran gweithio, a chynnydd sylweddol yn y boblogaeth hŷn (67+). Mae'r tai canlyniadol sy'n seiliedig ar yr amcanestyniad poblogaeth hwn hefyd yn isel (3.2%). Mae hyn yn cyfateb i ofyniad o 170 o dai y flwyddyn, neu 198 o dai yn y senario cyfradd aelodaeth wedi'i addasu, sy'n llawer is na chyfraddau adeiladu'r gorffennol.</p>
Opsiwn H – Parhad CDLI a fabwysiadwyd	<p>Mae'r senario hwn yn darogan cynnydd yn y boblogaeth o 8.8%, neu 8.3% yn y senario wedi'i addasu gan yr aelodaeth. Mae hyn yn uwch na'r twf yn y boblogaeth a brofwyd yn ystod y blynyddoedd diwethaf, a byddai angen lefel o fudo sy'n sylweddol uwch na'r hyn a brofwyd o'i gymharu â thueddiadau hirdymor. Byddai'r opsiwn hwn, fodd bynnag, yn gwrthdroi'r gostyngiad a ragwelir yn y boblogaeth oedran gweithio drwy ddarparu poblogaeth economaidd gryfach i gefnogi twf swyddi yn y Fwrdeistref Sirol. Bydd cynnydd yn y boblogaeth hŷn uwchben yr hyn y mae'r prif amcanestyniad yn ei ddangos, ond oherwydd proffil mudwyr, yn gymesur ni fyddai twf y grŵp hwn o'i gymharu â'r prif amcanestyniad mor sylweddol ag ar gyfer y boblogaeth oedran gweithio, gan helpu i gefnogi poblogaeth fwy cytbwys. Byddai hefyd yn lleihau i ba raddau y rhagamcanir y bydd y boblogaeth oedran ysgol yn gostwng.</p> <p>Yn nhermau adeiladu tai, er mai 575 o dai yw'r gofyniad blynyddol yn y CDLI mabwysiedig, nid yw'r lefel hon o adeiladu tai wedi'i bodloni ers 2008, ac un o gasgliadau cyson Adroddiadau Monitro Blynyddol (AMR) olynol yw nad yw'r gofynion tai yn y CDLI wedi'u bodloni. Am fod llai na 575 o dai y flwyddyn wedi'u hadeiladu yn y gorffennol, byddai angen dangos y ei fod yn bosib cyflawni'r ffigwr o 575.</p>
Opsiwn I – Cyfraddau adeiladu tai hirdymor	<p>Mae'r senario adeiladu tai hirdymor yn adlewyrchu'n glir lefel realistig o adeiladu tai, o gofio mai'r hyn a gyflawnwyd dros gyfnod hir, er ei fod yn uchelgeisiol o'i gymharu â thueddiadau tymor byrrach. Ar y cyfan, byddai'r senario a arweinir gan dai yn arwain at gynnydd yn y boblogaeth (4.9%, neu 4.4% yn y senario wedi'i addasu gan aelodaeth), a ystyrir yn uchelgeisiol, ond yn gyraeddadwy. Bydd yn helpu i gyflawni strwythur poblogaeth lle gall y boblogaeth sy'n economaidd weithgar dyfu a helpu i gefnogi'r ddarpariaeth swyddi newydd. Ond mae amheuaeth a yw'r lefel hon o dwf yn ddigon uchelgeisiol i adlewyrchu safle Caerffili o fewn Ardal Dwf Genedlaethol, a dyheadau economaidd CCR.</p>
Opsiwn J – Twf CCR yn y boblogaeth oedran gweithio	<p>Byddai lefel y twf a gynigir yn y senario hwn yn cefnogi dyheadau twf rhanbarthol oherwydd bydd grym llafur priodol ar gael i gefnogi creu swyddi yn y rhanbarth yn y dyfodol. Byddai'r senario'n gofyn am gynnydd mewn mudo i lefel sy'n uwch na thueddiadau tymor hir, ond a ystyrir yn gyraeddadwy. Mae'r gofyniad o 450 o dai y flwyddyn yn uwch na thueddiadau'r gorffennol hirdymor, ond mae ar lefel sy'n uchelgeisiol ond yn gyraeddadwy.</p>

3.26 Gofynnwyd i randdeiliaid gwblhau arolwg yn nodi pa un o'r opsiynau fyddai mwyaf priodol ar gyfer yr 2RLDP yn eu barn nhw. Os na wnaeth ymatebwyr gefnogi unrhyw un o'r pedwar senario ar y rhestr fer, roedd y cyfle ar gael

iddynt nodi pa senarios eraill yr oeddent yn eu hystyried yn briodol. Mynegodd dros hanner yr ymatebwyr (51%) gefnogaeth i Opsiwn J (twf CCR mewn poblogaeth oedran gweithio) fel y senario a ffefrir, gyda 29% yn cefnogi Opsiwn I (cyfraddau adeiladu tai tymor hir), 16% yn cefnogi Opsiwn A (Prif amcanestyniad yn seiliedig ar Lywodraeth Cymru 2018), a 4% yn cefnogi Opsiwn H (Parhad y CDLI mabwysiedig).

3.27 Nodwyd sawl mantais ac anfantais ar gyfer pob un o'r opsiynau, a helpodd i ddod i'r casgliad y dylid defnyddio Opsiwn J (twf CCR mewn poblogaeth oedran gweithio) fel yr amcanestyniad sylfaenol ar gyfer yr 2RLDP.

Lleoliad twf

Tabl 3.5 Rhesymau amlinellol dros ddewis opsiwn gofodol a ffefrir

Opsiwn	Amlinellu'r rhesymau
Opsiwn 1 – Parhad y strategaeth CDLI a fabwysiadwyd.	Mae llawer o faterion yn deillio o'r opsiwn hwn, ond y mater allweddol yw'r paramedrau a nodir yn y strategaeth ar gyfer datblygu newydd h.y. o fewn ffiniau aneddiadau ac ar dir llwyd yn unig yn y coridor cysylltiadau deheuol. O ystyried y cyfyngiadau hyn, prin iawn yw'r safleoedd y gellid eu cyflwyno i gyflawni'r strategaeth hon, ac o ganlyniad, nid oes digon o safleoedd ar gael i gyflawni'r strategaeth hon. Am y rheswm hwn, ystyrir nad yw'r strategaeth hon yn briodol ar gyfer yr 2RLDP sy'n dod i'r amlwg.
Opsiwn 2 – Ffocws Ardal Adfywio Blaenau'r Cymoedd	<p>Nod y Cyngor yw adfywio ardal Blaenau'r Cymoedd (HoV) y Fwrdeistref Sirol er mwyn mynd i'r afael â'i heriau economaidd-gymdeithasol cynhenid ac amddifadedd. Byddai strategaeth sy'n ceisio canolbwyntio lefel sylweddol o ddatblygiad i ardal HoV yn sicr o gynorthwyo gydag adfywio'r ardal. Wrth baratoi'r cynllun, fodd bynnag, bydd angen i'r Cyngor ddangos bod y safleoedd a ddyrannwyd i fodloni gofynion tai a thir cyflogaeth 2RLDP yn hyfyw ac y gellir eu cyflawni yng nghyfnod y cynllun.</p> <p>Yn anffodus, mae ardal HoV yn ardal sydd â gwerthoedd tir isel a gwerthoedd tai isel hefyd. Oherwydd hyn, mae'n anodd iawn dangos bod unrhyw safleoedd yn yr ardal hon yn hyfyw ac y gellir eu darparu o fewn cyfnod y cynllun. O ganlyniad, dim ond nifer fach iawn, os unrhyw safleoedd, gellid eu nodi i fodloni'r gofynion 2RLDP. Nid yw hyn adlewyrchu pwrpas yr opsiwn strategaeth i nodi swm sylweddol o'r gofyniad 2RLDP yn yr ardal. O ystyried y materion hyn, nid yw'r opsiwn hwn yn briodol i'w ystyried ar gyfer yr 2RLDP sy'n dod i'r amlwg, am na fydd yn darparu lefel datblygu yn ardal HoV y byddai ei hangen ar y strategaeth.</p> <p>Dylid nodi, fodd bynnag, er nad yw'r opsiwn hwn yn briodol i'w ddefnyddio fel strategaeth 2RLDP, nid yw hyn yn atal y cynllun rhag nodi safleoedd dyheadol (rhai a allai ddod ymlaen, ond nad ydynt yn cyfrif tuag at fodloni'r gofyniad) i geisio cynyddu datblygiad yn yr ardal.</p>
Opsiwn 3 – Safle Strategol Allweddol	Mae'r opsiwn hwn yn lleoli cyfran sylweddol o'r gofyniad 2RLDP ar un safle mawr i gynhyrchu cyfalaf datblygu sylweddol a manteision cysylltiedig. Ar gyfer yr opsiwn hwn, mae'r Cyngor yn edrych ar y safle strategol ym Maesycwmwr, a fyddai'n darparu 1,200 o dai drwy gyfnod y cynllun, gyda 1,500 o dai eraill yn ystod cyfnod y cynllun dilynol.

Opsiwn**Amlinellu'r rhesymau**

Mae gan yr opsiwn hwn y potensial i gynnig manteision sylweddol, gan gynnwys cynyddu hygyrchedd, hyrwyddo trafndiaeth gynaliadwy, gwella seilwaith gwyrdd a mynd i'r afael â phroblemau tagfeydd ym Maesycwmwr. Er hynny, mae risg gynhenid y bydd y Cyngor yn orddibynnol ar un safle a fydd, os na chaiff ei gyflawni, yn tanseilio'r strategaeth.

Ar y cyfan, mae hwn yn opsiwn strategaeth y gellid ei symud ymlaen fel y strategaeth a ffeirir gan yr 2RLDP.

Opsiwn 4 – Ffocws buddsoddi mewn Metro

Nod yr opsiwn hwn yw canolbwyntio datblygiad yn agos at y gorsafoedd ar reilffordd Cwm Rhymni a Chwm Ebwy a'r gorsafoedd bysiau yn y Coed Duon a Nelson. Mae'r ffocws hwn yn cyd-fynd ag uchelgeisiau Cymru'r Dyfodol er mwyn sicrhau'r budd gorau o'r buddsoddiad yn y Metro. Gall yr opsiwn hwn arwain at fuddion sylweddol o ran cefnogi a chynyddu'r defnydd o drafnidiaeth gynaliadwy, wrth gynyddu hygyrchedd.

Effaith yr opsiwn hwn yw datblygu safleoedd ger ac o fewn aneddiadau presennol, ac o'r herwydd, mae'r opsiwn hwn yn cynyddu'r pwysau ar fannau agored trefol a allai effeithio'n andwyol ar ansawdd bywyd yn yr aneddiadau hynny. Yn ogystal, gallai'r opsiwn hwn eithrio safleoedd sydd wedi'u lleoli'n gynaliadwy a safleoedd buddiol sydd wedi'u lleoli ymhellach o nodau trafndiaeth na safleoedd llai buddiol.

Er gwaethaf yr elfennau negyddol, gellid symud yr opsiwn hwn ymlaen fel y Strategaeth a Ffeirir ar gyfer y 2RLDP sy'n dod i'r amlwg.

Opsiwn 5 – Canol Trefni'n Gyntaf

Nod yr opsiwn hwn yw canolbwyntio datblygiad newydd tuag at brif ganol trefi Caerffili, Rhisga/Pontymister, Ystrad Mynach, y Coed Duon a Bargoed, a chanolfannau lleol Bedwas, Nelson, Trecelyn a Rhymni. Mae'r opsiwn hwn yn cyd-fynd yn uniongyrchol â pholisi Cymru'r Dyfodol sy'n argymhell dull gweithredu Canol y Dref yn gyntaf. Mae'r opsiwn hwn yn alinio'n frwd â gwneud lleoedd ac aneddiadau cynaliadwy.

Unwaith eto, mae'r opsiwn hwn yn ceisio cyfarwyddo datblygiad newydd o fewn aneddiadau presennol, sy'n debygol o osod mannau agored trefol o dan bwysau sylweddol i'w datblygu, a gallai arwain at anfanteision o ran ansawdd bywyd yn yr aneddiadau hyn. Yn ogystal, gall yr opsiwn hwn gollu allan ar safleoedd sydd wedi'u lleoli'n fwy cynaliadwy, yn enwedig y rhai sy'n agos at nodau trafndiaeth y tu allan i'r prif ganolfannau a chanolfannau lleol.

Ar y cyfan, gellid symud yr opsiwn hwn ymlaen fel y Strategaeth a Ffeirir ar gyfer y 2RLDP sy'n dod i'r amlwg.

Option 6 – Ffocws Basn Caerffili

Mae'r opsiwn hwn yn ceisio targedu datblygiad newydd o fewn Basn Caerffili, yn unol â datganiad Cymru'r Dyfodol, sy'n nodi bod Caerffili yn lleoliad strategol ar gyfer twf economaidd ac adfywio cynaliadwy. Byddai'r opsiwn hwn yn ceisio sicrhau'r buddion mwyaf posib o'r lefel sylweddol o fuddsoddiad adfywio sy'n mynd i dref Caerffili drwy leoli cyfran sylweddol o'r gofyniad 2RLDP yn yr ardal hon.

Byddai'r opsiwn hwn yn gofyn am ddatblygiad maes glas a maes llwyd i alluogi digon o dir i fod ar gael i fodloni gofynion

Opsiwn

Amlinellu'r rhesymau

2RLDP. Byddai rhyddhau tir maes glas yn gwrthdroi'r strategaeth CDLI mabwysiedig, a byddai'n rhoi'r dirwedd o fewn Basn Caerffili dan fygythiad effaith andwyol o ddatblygiadau newydd. Byddai hefyd yn dod â safleoedd dadleuol iawn blaenorol i'w hystyried fel dyraniadau, ac mae hyn yn debygol o arwain at wrthwynebiad sylweddol. Mae angen ystyried mater y llain las o amgylch Caerffili, er nad yw'n fater i'r 2RLDP mewn gwirionedd, oherwydd man cychwyn unrhyw ffin llain las yw a oes digon o dir ar gyfer ehangu aneddiadau yn y dyfodol wedi'i ganiatáu.

Byddai'r opsiwn hwn yn rhoi cyfle i gyflwyno datblygiad newydd ger cyfnewidfa Caerffili a chanol y dref, gan sicrhau datblygiad cynaliadwy mewn ardal lle mae galw mawr am dai ac angen tai cymdeithasol.

Er gwaethaf manteision cryf yr opsiwn hwn, mae'r posibilrwydd o effaith andwyol ar y dirwedd, effaith posib ar y llain las, a natur hynod ddadleuol datblygiad tir glas ym Masn Caerffili, yn golygu y'i hystyriar yn annhebygol y byddai strategaeth o dan yr opsiwn hwn yn llwyddo i wireddu cynllun mabwysiedig. O ganlyniad, nid yw'r opsiwn hwn yn cael ei ystyried yn opsiwn realistig i'w ystyried ar gyfer Strategaeth a Ffefir y 2RLDP sy'n dod i'r amlwg.

- 3.28 Oherwydd y rhesymau uchod, cafodd Opsiynau 1, 2 a 6 eu diystyru fel opsiynau posib ar gyfer y Strategaeth a Ffefir ar gyfer y 2RLDP sy'n dod i'r amlwg. Mae hyn yn gadael Opsiynau 3, 4 a 5 fel sail bosib ar gyfer y Strategaeth a Ffefir.
- 3.29 Mae'r dadansoddiad o ganlyniad yr arolygon barn o'r gyfres seminarau hefyd yn adlewyrchu'r sefyllfa hon, gyda'r rhan fwyaf o'r pleidleisiau dros Opsiynau 3, 4 a 5 ar draws y polau. Mae canlyniadau'r pŵl, felly, yn cyd-fynd yn glir â rhesymau amlinellol y Cyngor wrth nodi Opsiynau 3, 4 a 5 i'w hystyried ar gyfer Strategaeth 2RLDP.
- 3.30 Canlyniad allweddol yw rhan gyntaf y bleidlais, lle'r opsiwn ar gyfer hybrid rhwng sawl opsiwn oedd dewis y rhan fwyaf o bobl a fynychodd y seminarau. O dan hyn, nodwyd mai'r tri opsiwn i'w hystyried ar gyfer y Strategaeth 2RLDP oedd yr opsiynau a ffefir fwyaf i ffurfio'r opsiwn hybrid.
- 3.31 Felly, mae canlyniad y gyfres seminarau yn dangos y dylid defnyddio strategaeth hybrid o gyfuniad o Opsiynau 3, 4 a 5, sy'n cyd-fynd ag asesu'r strategaethau amgen.
- 3.32 O ganlyniad, cynigir y dylai'r Strategaeth a Ffefir ar gyfer y 2RLDP sy'n dod i'r amlwg fod yn strategaeth hybrid sy'n cynnwys elfennau o Opsiwn 3 (Safle Strategol Allweddol), Opsiwn 4 (Ffocws Buddsoddi Metro) ac Opsiwn 5 (Canol Trefi yn Gyntaf).

4. Arfarnu Strategaeth a Ffefrir y 2RDLP

Cyflwyniad

- 4.1 Mae'r arfarniad yn nodi ac yn gwerthuso 'effeithiau sylweddol tebygol' y cynllun ar y waelodlin, gan dynnu ar amcanion ISA a nodwyd drwy gwmpasu (gweler Tabl 1.1) fel fframwaith methodolegol.
- 4.2 Mae crynodeb i ganfyddiadau'r arfarniad isod, gyda chanfyddiadau manwl yn cael eu cyflwyno yn y prif Adroddiad ISA.

Canfyddiadau'r arfarniad cryno

- 4.3 Mae gan y Strategaeth a Ffefrir y potensial i arwain at **effeithiau cadarnhaol hirdymor sylweddol** mewn perthynas â'r economi a chyflogaeth, a phynciau ISA y boblogaeth, tra rhagwelir **effeithiau cadarnhaol hirdymor** ar gyfer y pynciau ISA iechyd a lles a thrafnidiaeth a symud. Ystyrir bod effeithiau sylweddol yn debygol ar gyfer y ddau bwnc ISA blaenorol am fod y strategaeth a ffefrir yn darparu lefel o dwf sy'n fwy na'r angen tai a chyflogaeth a nodwyd. Ceir twf ar draws y Fwrdeistref Sirol gyfan, gan sicrhau bod trigolion ym mhob ardal yng Nghaerffili yn elwa o gyfraniadau cadarnhaol twf. Trwy leoli twf i'r Prif Ganolfannau a'r Canolfannau Lleol, sydd hefyd yn nodau trafndiaeth allweddol, cynyddir hunangynhwysiad, ac mae dulliau cynaliadwy o deithio ar gael i'r trigolion hynny sydd angen cymudo i gael mynediad at gyfleoedd cyflogaeth. Yn hyn o beth, rhagwelir effeithiau cadarnhaol hefyd ar gyfer trafndiaeth a symud, yn ogystal â iechyd a lles oherwydd hwyluso teithio llesol. Ni ragwelir effeithiau sylweddol ar gyfer y ddau bwnc ISA hyn, fodd bynnag, am fod gan dwf y potensial o hyd i arwain at fwy o dagfeydd, o ganlyniad i nifer uwch o breswylwyr/ceir preifat, ac o ran iechyd a lles, mae angen rhagor o wybodaeth ynghylch union leoliad datblygu cyn y gellir dod i gasgliad ar arwyddocâd.
- 4.4 Ceir mân effeithiau cadarnhaol ar gyfer y pwnc ISA cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol, am fod y manylion am rai agweddau allweddol i fynd i'r afael ag anghydraddoldeb yn ansicr o hyd. Ar ben hynny, mae angen gwybodaeth bellach ynghylch union leoliad y datblygiad cyn y gellir dod i gasgliad.
- 4.5 **Nodir ansicrwydd** ar gyfer pynciau ISA bioamrywiaeth a geoamrywiaeth, newid yn yr hinsawdd (lliniaru) a'r amgylchedd hanesyddol. O ran y pwnc ISA cyntaf, eto, bydd agosrwydd safleoedd i safleoedd bioamrywiaeth dynodedig a chynefinoedd/rhywogaethau gwarchoddedig yn ddylanwadol wrth benderfynu ar arwyddocâd effeithiau. Yn yr un modd, mae'r radd y mae'r Strategaeth a Ffefrir yn cyfrannu at liniaru newid yn yr hinsawdd yn gysylltiedig i raddau helaeth â maint a lleoliad safleoedd datblygu.
- 4.6 O ran yr amgylchedd hanesyddol, er bod polisïau sy'n ceisio amddiffyn, a lle bo'n bosib yn gwella, yr amgylchedd hanesyddol yn gyfyngedig ar hyn o bryd, nodir ystyriaeth i'r amgylchedd hanesyddol yn fwy cyffredinol o fewn y nodau a'r amcanion allweddol sy'n sail i'r 2RDLP, a thrwy hynny ddarparu lle ar gyfer llunio polisi o ran y Cynllun Adnau. Cydnabyddir nad yw union leoliad y datblygiad, a'i agosrwydd at asedau treftadaeth, yn hysbys ar hyn o bryd, ac

eithrio'r safle strategol ym Maesycwmwr, sydd â'r potensial i effeithio ar sawl adeilad rhestredig ger ei ffin. Ystyrir y bydd unrhyw effaith ar fwynderau gweledol, fodd bynnag, yn cael ei lleihau oherwydd y dirwedd naturiol sy'n gwahanu'r ffin rhwng yr adeiladau rhestredig dan sylw a'r safle arfaethedig. Mae **ansicrwydd**, felly, ar y cam hwn, gan gydnabod bod potensial ar gyfer effeithiau niwtral gweddilliol yn gyffredinol os caiff fframwaith polisi cadarn ei ddatblygu yn y cyfnod adneuo.

- 4.7 Er y nodir ansicrwydd ar gyfer lliniaru newid yn yr hinsawdd, rhagwelir **effeithiau niwtral** yn ymwneud ag addasu newid yn yr hinsawdd. Mae hyn am fod arweiniad a chynllunio polisi haen uwch drwy Bolisi Cynllunio Cymru a Nodyn Cyngor Technegol 15 (TAN15) yn gofyn am gyfeirio'r datblygiadau i ffwrdd o'r ardaloedd risg uchaf. Yn hyn o beth, mae'n rhesymol dod i'r casgliad y bydd y Strategaeth a Ffeirir yn debygol o gyfeirio twf tuag at safleoedd â risg isel o lifogydd. Rhagwelir **effeithiau negyddol hirdymor** ynghylch pwnc ISA y dirwedd. Er yr ystyrir ei bod yn debygol y bydd y Strategaeth a Ffeirir yn arwain at golli cyfran sylweddol o dir maes glas, nid yw union faint hyn yn hysbys ar hyn o bryd o ystyried mai dim ond un safle sydd wedi'i ddyrannu. Ar ben hynny, mae nifer o nodweddion tirwedd gwerthfawr ledled y Fwrdeistref Sirol, ac yn hyn o beth, mae datblygiad yn debygol o effeithio ar eu lleoliad i ryw raddau.
- 4.8 Ystyrir bod **effeithiau negyddol sylweddol** yn debygol ar gyfer y pwnc ISA adnoddau naturiol, o ystyried lefel y twf a gynigir drwy'r Strategaeth a Ffeirir. Yn nodedig, bydd hyn yn arwain at golli cryn dipyn o dir glas. Nodir rhywfaint o ansicrwydd, fodd bynnag, o ystyried agosrwydd dyraniadau safle i 'Ardaloedd Risg Uchel Datblygu Glo', oherwydd lleoliad y safle strategol yn unig sy'n hysbys ar hyn o bryd. Er y gall fod effaith ar raddau meysydd diogelu mwynau, mae'n annhebygol y bydd angen adnoddau ychwanegol o ganlyniad i warged y Fwrdeistref Sirol o gronfeydd wrth gefn a ganiateir eisoes o graig mâl, fel y nodir gan Ail Adolygiad y Datganiad Technegol Rhanbarthol.
- 4.9 **Mae tabl 4.1** tros y ddalen yn nodi crynodeb o ganfyddiadau'r arfarniad ar gyfer y Strategaeth a Ffeirir 'yn ei chyfanrwydd' yn erbyn pob pwnc ISA.

Tabl 4.1 Crynodeb o ganfyddiadau'r arfarniad

Pwnc ISA	Sylwebaeth	Effaith sylweddol?
Economi a chyflogaeth	Mae'r Strategaeth a Ffefrir yn perfformio'n dda o ran y pwnc ISA hwn, am ei fod yn cefnogi dyheadau twf economaidd y Cyngor wrth fanteisio ar gyfleoedd sy'n deillio o leoliad strategol Caerffili. O ganlyniad, bydd y Strategaeth a Ffefrir yn cynorthwyo yn adferiad Covid-19, gan gynyddu gweithgarwch economaidd, ac o bosib yn lleihau cymudo. Er hyn, mae'n debygol y bydd agosrwydd y Fwrdeistref Sirol at Gaerdydd a Chasnewydd yn parhau i ddylanwadu ar batrymau cymudo o ystyried eu seiliau cyflogaeth cryf. Serch hynny, rhoddir pwyslais ar gynnal a galluogi'r gwelliannau cynladwyedd sydd wedi codi oherwydd dechrau'r pandemig, gan gynnwys lefelau uwch o weithio gartref, fel catalydd ar gyfer adfer a ffyniant economaidd.	Oes – cadarnhaol
Y boblogaeth a chymunedau	Mae'r Strategaeth a Ffefrir yn mynd i'r afael â nifer o nodau allweddol y Cyngor drwy ddarparu cymysgedd o fathau a deiliadaethau o gartrefi, gan gynnwys tai fforddiadwy a thai marchnad, mewn lleoliadau cynaliadwy ar draws y Fwrdeistref Sirol. Mae hyn yn cynnwys anghenion sipsiwn a theithwyr. Mae'r Strategaeth a Ffefrir hefyd yn mynd i'r afael ag effeithiau'r pandemig, gan gynnwys yr angen i gynorthwyo yn yr adferiad wrth gynnal a galluogi'r gwelliannau cynaliadwy sydd wedi codi o'r sefyllfa. Un agwedd o hyn yw caniatáu i drigolion ddiwallu eu hanghenion yn lleol drwy ganol trefi wedi'u hadfywio a chyfleoedd i gael gwaith yn lleol. Codir pwysigrwydd egwyddorion gwneud lleoedd drwy'r fframwaith polisi, a fydd yn helpu i ddarparu cymysgedd cyfoethog o ddefnyddiau, cymdogaethau hydraid, strydoedd athraidd, a rhwydweithiau seilwaith gwyrdd integredig.	Oes – cadarnhaol
Iechyd a lles	Drwy greu a chynnal cymunedau a hwyluso amgylcheddau hygyrch a iach, mae'r Strategaeth a Ffefrir yn perfformio'n dda ar y pwnc ISA hwn. Mae hyn yn cynnwys gwelliannau i rwydweithiau teithio llesol a seilwaith gwyrdd, diogelu mannau gwyrdd cyhoeddus, a mwy o hygyrchedd i gyfleusterau iechyd allweddol megis meddygfeydd, deintyddion, fferyllfeydd ac optegwyr. Ar y cam hwn, fodd bynnag, nid yw'n bosib dod i'r casgliad a fydd effeithiau'n sylweddol oherwydd, ac eithrio'r safle strategol, nid yw union leoliad a graddfa'r datblygiad yn hysbys ar hyn o bryd, a fydd yn pennu'r effaith lawn y bydd y Strategaeth a Ffefrir yn ei chael ar iechyd a lles cyffredinol trigolion drwy gydol a'r tu hwnt i gyfnod y cynllun.	Na, ond gallai fod yn gadarnhaol
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant	Ar y cam hwn o baratoi cynlluniau, mae manylion rhai agweddau allweddol ar fynd i'r afael ag anghydraddoldeb yn ansicr o hyd, ac o'r herwydd, mae'n anodd mesur effeithiau posib y Strategaeth a Ffefrir ar y pwnc ISA hwn. Yn ogystal, nid yw union leoliad a graddfa'r datblygiad yn hysbys ar hyn o bryd, a bydd hyn yn dylanwadu ymhellach ar y radd y mae'r Strategaeth a Ffefrir yn dylanwadu ar gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol. Yn nodedig, mae hyn yn cynnwys lleoliad a natur tai fforddiadwy, yn ogystal â hygyrchedd safleoedd datblygu. Fodd bynnag, o ystyried fframwaith polisi arfaethedig yr 2RLDP hyd yma, a chyflwyno'r safle strategol ym Maesycwmwr, ystyrir bod mân effeithiau cadarnhaol yn debygol ar hyn o bryd.	Oes – cadarnhaol
Trafnidiaeth a symud	Ar lefel ranbarthol, mae'r Strategaeth a Ffefrir yn manteisio ar gyfleoedd sy'n deillio o Fargen Ddinesig CCR a Metro De Cymru; ac ar lefel leol, mae'n cefnogi cyfleoedd i wella ac ymestyn y rhwydwaith teithio llesol, gan	Na, ond gallai fod yn gadarnhaol

Pwnc ISA	Sylwebaeth	Effaith sylweddol?
	<p>osod cerdded a beicio ar frig ei hierarchaeth trafndiaeth a nodwyd. Ar ben hynny, drwy gyfarwyddo twf i'r Prif Ganolfannau a'r Canolfannau Lleol, sy'n gartref i nodau trafndiaeth gynaliadwy, mae'r Strategaeth a Ffefrir yn annog datblygiad yn y lleoliadau mwyaf cynaliadwy, gan annog hunangynhwysiad drwy ganiatáu i breswylwyr gael mynediad at gyfleusterau a gwasanaethau, a chyfleoedd cyflogaeth, ar garreg eu drws. Lle nad yw hyn yn bosib, bydd trigolion yn gallu cael mynediad at rwydweithiau cludiant cyhoeddus yn rhwydd, gan ganiatáu iddynt gyrraedd rhannau eraill o'r Fwrdeistref Sirol a'r tu hwnt i ddiwallu eu hanghenion.</p>	
<p>Adnoddau naturiol (aer, tir, mwynau a dŵr)</p>	<p>Er y bydd y Strategaeth a Ffefrir yn parhau i ddiogelu adnoddau mwynau hysbys, gallai fod effaith ar eu graddau, ond annhebygol y bydd angen adnoddau ychwanegol o ganlyniad i warged y Fwrdeistref Sirol o gronfeydd wrth gefn a ganiateir eisoes o graig mâl, fel y nodir gan Ail Adolygiad y Datganiad Technegol Rhanbarthol. Ar ben hynny, mae gan gynnydd ym mhoblogaeth Caerffili hefyd y potensial i waethygu ansawdd yr aer oherwydd tagfeydd cynyddol, er bod y fframwaith polisi yn cefnogi newid moddol i drafndiaeth weithredol/gyhoeddus. Un mater allweddol sy'n peri pryder ynghylch y pwnc ISA hwn yw colli tir glas; fodd bynnag, nid oes modd osgoi hyn i raddau helaeth o ystyried bod tir llwyd ar gael yng Nghaerffili. Er y rhagwelir effeithiau negyddol, o ystyried mai dim ond un safle strategol sydd wedi'i ddyrannu ar hyn o bryd, nodir rhywfaint o ansicrwydd ar hyn o bryd.</p>	<p>Oes – negyddol</p>
<p>Bioamrywiaeth a geoamrywiaeth</p>	<p>Mae nifer o safleoedd dynodedig ar gyfer bioamrywiaeth/geoamrywiaeth o fewn a ger y Fwrdeistref Sirol. Er bod gan y datblygiad y potensial i effeithio ar y safleoedd hyn, am mai dim ond un safle strategol sydd wedi'i nodi drwy'r Strategaeth a Ffefrir ar hyn o bryd, mae'n anodd rhagweld neu ddod i unrhyw gasgliadau diffiniol ynghylch natur ac arwyddocâd effeithiau sy'n debygol o godi mewn perthynas â'r pwnc ISA hwn. Serch hynny, cydnabyddir, drwy gyfarwyddo twf ar draws y Fwrdeistref Sirol gyfan, bod y Strategaeth a Ffefrir yn fwy tebygol o arwain at ddarnio cynefinoedd ar raddfa fawr a cholli cynefinoedd a/neu rywogaethau blaenoriaeth. O ystyried y ddyletswydd bioamrywiaeth, fodd bynnag, mae potensial hefyd i'r Strategaeth a Ffefrir gryfhau coridorau bywyd gwyllt presennol. Yn hyn o beth, mae potensial i effeithiau cadarnhaol a negyddol.</p>	<p>Ansicr</p>
<p>Amgylchedd hanesyddol</p>	<p>Mae nifer o asedau treftadaeth i'w cael o fewn a ger y Fwrdeistref Sirol. Fodd bynnag, o ystyried i ba raddau y mae'r amgylchedd hanesyddol yn effeithio ar osod y Fwrdeistref Sirol, ar hyn o bryd, mae polisiâu sy'n ceisio amddiffyn, a lle bo'n bosib yn gwella, yr amgylchedd hanesyddol yn gyfyngedig, er ei fod wedi'i nodi fel ystyriaeth fwy cyffredinol o fewn y nodau a'r amcanion allweddol sy'n sail i'r 2RLDP, a thrwy hynny ddarparu lle ar gyfer llunio polisi o ran y Cynllun Adnau. Yn hyn o beth, er y nodir ansicrwydd ar hyn o bryd oherwydd mai dim ond un safle strategol a nodir yma, mae potensial ar gyfer effeithiau negyddol gweddilliol o ganlyniad i fframwaith polisi'r 2RLDP, er bod y Strategaeth a Ffefrir yn nodi rôl ailddefnyddio ac adsefydlu'r amgylchedd hanesyddol mewn perthynas ag ailddatblygiad canol y dref.</p>	<p>Na, ond gallai fod yn negyddol</p>
<p>Tirwedd</p>	<p>Mae nodweddion tirwedd gwerthfawr i'w gweld ar draws Caerffili, sy'n bennaf oherwydd natur wledig y Fwrdeistref Sirol. Er bod potensial i'r Strategaeth a Ffefrir effeithio ar osodiad y nodweddion tirwedd hyn, gan</p>	<p>Oes – negyddol</p>

Pwnc ISA**Sylwebaeth****Effaith sylweddol?**

arwain at effeithiau negyddol tymor hir, nodir rhywfaint o ansicrwydd nes bod union leoliad a graddfa'r datblygiad yn hysbys.

Newid yn yr hinsawdd (lliniaru ac addasu)

O ran addasu newid yn yr hinsawdd, mae gan lawer o'r Prif Ganolfannau elfen o risg llifogydd afonol a dŵr wyneb yn rhinwedd eu lleoliadau ar lan yr afon. Yn yr ystyr hwn, gallai canolbwyntio twf ar y lleoliadau hyn arwain at ddatblygiad mewn ardaloedd lle ceir risg o lifogydd. Heb ddyraniadau safle penodol, fodd bynnag, ac eithrio'r safle strategol, mae'n heriol dod i gasgliadau manwl yn hyn o beth. Serch hynny, mae arweiniad a chynllunio polisi haen uwch drwy Bolisi Cynllunio Cymru a Nodyn Cyngor Technegol 15 (TAN15) yn gofyn am gyfeirio'r datblygiadau i ffwrdd o'r ardaloedd risg uchaf. Yn y cyd-destun hwn, mae'n rhesymol dod i'r casgliad y bydd y Strategaeth a Ffeirir yn debygol o dyfu'n uniongyrchol tuag at safleoedd sydd â risg llifogydd isel, yn enwedig yng nghyd-destun Polisi PS6 (Newid yn yr Hinsawdd), sy'n delio â'r mater hwn. Felly, rhagwelir effeithiau niwtral yn hyn o beth. O ran lliniaru newid yn yr hinsawdd, gallai dosbarthu twf i'r Prif Ganolfannau a Chanolfannau Lleol wneud y mwyaf o'r potensial i geisio cyfleoedd ar raddfa strategol i gyflawni cynhyrchu ynni adnewyddadwy arloesol. Mae hyn yn arbennig o wir am y safle strategol ym Maesycwmwr, a fydd yn darparu 1,200 o gartrefi ochr yn ochr â gwelliannau sylweddol i'r seilwaith. Ynghylch y twf sy'n weddill, fodd bynnag, nid yw'n glir a fydd cyfleoedd ystyrlon i geisio cynlluniau o'r fath. Bydd hyn yn debygol o ddod yn gliriach unwaith y bydd sefyllfa fwy diffiniol yn hysbys mewn perthynas â'r ardaloedd twf strategol a dyraniadau safle penodol. Rhagwelir effeithiau ansicr hefyd, felly, mewn perthynas â lliniaru newid yn yr hinsawdd.

Na/Ansicr

5. Y camau nesaf a monitro

Camau nesaf

- 5.1 Bydd Adroddiad Cychwynnol SA ac NTS yn cyd-fynd â'r Strategaeth a Ffebrir ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus rhwng 19 Hydref 2022 a 30 Tachwedd 2022. Caiff unrhyw sylwadau a dderbynnir yn cael eu hadolygu a'u hystyried fel rhan o'r broses ISA a llunio cynllun iteraidd.
- 5.2 Bydd y sylwadau a geir, ynghyd â rhagor o waith sylfaen tystiolaeth, gan gynnwys rhagor o waith ISA, yn llywio'r gwaith i ddatblygu'r Cynllun Adnau y bwriedir ei gyhoeddi ar gyfer ymgynghori yn gynnar yn 2023. Bydd Adroddiad ISA wedi'i ddiweddarau yn mynd gyda'r Cynllun Adneuo ar gyfer ymgynghori.

Monitro

- 5.3 Caiff mesurau monitro eu sefydlu yn y fersiwn nesaf o Adroddiad ISA i fynd i'r afael â'r effeithiau sylweddol posib sy'n gysylltiedig â fersiwn Adneuo'r cynllun.

